

Predmet: KSC-BC-2020-06
Tužilac protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija,
Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija

Rešava: Predsednica Specijalizovanih veća
sudija Ekaterina Trendafilova

Sekretar: dr Fidelma Donlon

Podnosilac: branilac Jakupa Krasnićija

Datum: 5. oktobar 2021.

Jezik: engleski

Stepen poverljivosti: javno

Javna redigovana verzija

**žalbe Krasnićijeve odbrane na odluku o preispitivanju pritvora Jakupa Krasnićija
podnesak KSC-BC-2020-06/IA006/F00001 od 7. jula 2021.
sa javnim prilogom 1**

Specijalizovani tužilac
Džek Smit

Branilac Hašima Tačija
Gregori Kiho

Zastupnik žrtava
Sajmon Loz, QC

Branilac Kadrija Veseljija
Ben Emerson, QC

Branilac Redžepa Seljimija
Dejvid Jang

Branilac Jakupa Krasnićija
Venkatešvari Alagendra, Ejdan Elis

I. UVOD

1. Na osnovu člana 45(2) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 170 Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), odbrana Jakupa Krasnićija (u daljem tekstu: odbrana) podnosi njegovu žalbu na odluku o preispitivanju pritvora Jakupa Krasnićija (u daljem tekstu: osporavana odluka).¹

2. Pošto se osporavana odluka odnosi na pritvor, g. Krasnići ima pravo žalbe shodno članu 45(2).²

3. U osporavanoj odluci utvrđeno je: da još uvek postoji umerena opasnost od bekstva g. Krasnićija,³ da još uvek postoji opasnost da će g. Krasnići ometati tok postupka pred Specijalizovanim većima Kosova,⁴ kao i opasnost da će izvršiti nova krivična dela.⁵ U odluci je nadalje zaključeno da bi primena određenih uslova umanjila opasnost od njegovog bekstva,⁶ ali da ne bi u dovoljnoj meri umanjila druge navedene opasnosti.⁷ U osporavanoj odluci sudija za prethodni postupak je takođe zaključio da je pritvor srazmeran.⁸ Zahtev za privremeno puštanje na slobodu je odbačen.

4. Odbrana ulaže žalbu po sledećim osnovima:

¹ KSC-BC-2020-06, F00371, sudija za prethodni postupak, *Odluka o preispitivanju pritvora Jakupa Krasnićija*, 25. jun 2021, poverljivo.

² KSC-BC-2020-07, IA001/F00005, veće Apelacionog suda, *Odluka po žalbi Hisnija Gucatija po pitanjima vezanim za hapšenje i pritvor* (u daljem tekstu: Odluka po Gucatijevoj žalbi), 9. decembar 2020, javno, stavovi 15, 18.

³ Osporavana odluka, stavovi 29-30.

⁴ *Ibid.*, stavovi 37-40.

⁵ *Ibid.*, stavovi 42-44.

⁶ *Ibid.*, stav 49.

⁷ *Ibid.*, stavovi 51-53.

⁸ *Ibid.*, stavovi 59-60.

- 1) U osporavanoj odluci su načinjene greške u primeni prava i utvrđivanju činjeničnog stanja kada je utvrđeno da i pored opsežnih zaštitnih mera još uvek postoji konkretno obrazloženje zasnovano na dokazima koje potkrepljuje zaključak da postoji dovoljno realna opasnost da će g. Krasnići ometati postupak pred Specijalizovanim većima;⁹
- 2) U osporavanoj odluci su načinjene greške u primeni prava i utvrđivanju činjeničnog stanja kada je zaključeno da još uvek postoji opasnost da će g. Krasnići izvršiti krivična dela slična osnovnim delima za koja se tereti;¹⁰
- 3) U osporavanoj odluci su načinjene uočljive greške kada je zaključeno da predloženi uslovi ne bi u dovoljnoj meri umanjili nijedan od rizika koji su ispravno navedeni;¹¹
- 4) U osporavanoj odluci su načinjene uočljive greške kada je zaključeno da je produženje pritvora srazmerno.¹²

5. Te greške su, pojedinačno i kumulativno, dovele do pogrešnog zaključka da je neophodno produžiti pritvor g. Krasnićija. Odbrana traži od veća Apelacionog suda (u daljem tekstu: Apelaciono veće) da ispravi te greške, primeni ispravne pravne standarde na dokaze i odobri g. Krasnićiju privremeno puštanje na slobodu.

6. U osporavanoj odluci je takođe je pogrešno zaključeno da postoji umerena opasnost od bekstva g. Krasnićija.¹³ Međutim, ujedno je zaključeno da predloženi

⁹ Osporavana odluka, stavovi 37-40.

¹⁰ *Ibid.*, stavovi 43-44.

¹¹ *Ibid.*, stavovi 51-53.

¹² *Ibid.*, stavovi 59-60.

¹³ *Ibid.*, stavovi 29-30.

uslovi umanjuju tu umerenu opasnost od bekstva.¹⁴ Shodno tome, pogrešni zaključak da postoji umerena opasnost od bekstva g. Krasnićija nije imao uticaja na ishod osporavane odluke, pa se odbrana stoga njime dalje ne bavi.

II. TOK POSTUPKA

7. Dana 26. oktobra 2020, sudija za prethodni postupak je potvrdio revidiranu optužnicu¹⁵ i izdao nalog za hapšenje g. Krasnićija.¹⁶

8. Dana 4. novembra 2020, g. Krasnićij je uhapšen i prebačen u pritvorski objekat Specijalizovanih veća.

9. Dana 22. januara 2021, sudija za prethodni postupak je izdao odluku kojom je odbacio zahtev Jakupa Krasnićija za privremeno puštanje na slobodu.¹⁷

10. Dana 30. aprila 2021, apelaciono veće je odbacilo žalbu koju je g. Krasnićij uložio na tu odluku.¹⁸

¹⁴ *Ibid.*, stav 49.

¹⁵ KSC-BC-2020-06, F00026/CONF/RED, sudija za prethodni postupak, *Poverljiva redigovana verzija odluke o potvrđivanju optužnice protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija*, 19. novembar 2020, poverljivo.

¹⁶ KSC-BC-2020-06, F00027/A07/COR/RED, sudija za prethodni postupak, *Javna redigovana verzija ispravljene verzije naloga za hapšenje Jakupa Krasnićija*, 5. novembar 2020, javno.

¹⁷ KSC-BC-2020-06, F00180, sudija za prethodni postupak, *Odluka po zahtevu Jakupa Krasnićija za privremeno puštanje na slobodu* (u daljem tekstu: prva odluka o privremenom puštanju na slobodu), 22. januar 2021, poverljivo.

¹⁸ KSC-BC-2020-06, IA002/F00005, veće Apelacionog suda, *Odluka po žalbi Jakupa Krasnićija na odluku u vezi s privremenim puštanjem na slobodu* (u daljem tekstu: prva odluka po žalbi), 30. april 2021, poverljivo.

11. Dana 31. maja 2021, odbrana je podnela svoje izjašnjenje o preispitivanju pritvora.¹⁹ Dana 10. juna 2021, tužilaštvo je podnelo svoj odgovor.²⁰ Dana 18. juna 2021, odbrana je podnela repliku.²¹

12. Dana 25. juna 2021, sudija za prethodni postupak je doneo osporavanu odluku (odbrani je dostavljena 28. juna 2021).

III. MERODAVNO PRAVO

13. Žalbom se mogu sporiti pravne i činjenične greške.²² U odluci po Gucatijevoj žalbi, Apelaciono veće je detaljno objasnilo standarde preispitivanja koji se primenjuju na interlokutornu žalbu. U pogledu pravnih grešaka, strana u postupku koja tvrdi da je pogrešno primenjeno pravo „mora tačno navesti navodnu grešku, izneti argumentaciju kojom potkrepljuje svoju tvrdnju i objasniti na koji način ta greška čini odluku nevažećom”.²³ Kad je reč o činjeničnim greškama, sud će „zaključiti da je učinjena činjenična greška samo onda kada se objektivnom ocenom činjenica ne bi mogao izvesti osporavani zaključak”, pri čemu ta činjenična greška mora uticati na ishod odluke i „dovesti do sudske greške”.²⁴

14. Nadalje, u vezi sa odlukama diskrecionog karaktera, u odluci se kaže:-

¹⁹ KSC-BC-2020-06, F00329, Krasnićijeva odbrana, *Izjašnjenje odbrane g. Krasnićija o razmatranju pritvora* (u daljem tekstu: izjašnjenje), 31. maj 2021, poverljivo.

²⁰ KSC-BC-2020-06, F00345, Specijalizovani tužilac, *Odgovor tužilaštva na izjašnjenje odbrane g. Krasnićija o preispitivanju pritvora* (u daljem tekstu: odgovor), 10. jun 2021, poverljivo, sa prilogom 1, poverljivo.

²¹ KSC-BC-2020-06, F00358, Krasnićijeva odbrana, *Replika odbrane g. Krasnićija na odgovor tužilaštva na izjašnjenje odbrane o preispitivanju pritvora* (u daljem tekstu: replika), 18. jun 2021, poverljivo.

²² Član 46(1) Zakona, koji *mutatis mutandis* važi i za interlokutorne žalbe (Odluka po Gucatijevoj žalbi, stav 10).

²³ Odluka po Gucatijevoj žalbi, stav 12. U istom stavu, Apelaciono veće u nastavku kaže: „[...] čak i ukoliko argumenti strane nisu dovoljni da potkrepe tvrdnju da je napravljena greška, panel iz drugih razloga može da zaključi da je učinjena greška u primeni prava”.

²⁴ Odluka po Gucatijevoj žalbi, stav 13.

strana u postupku mora pokazati da je panel niže instance učinio uočljivu grešku i da je ta odluka: (i) zasnovana na pogrešnom tumačenju merodavnog prava; (ii) zasnovana na očigledno netačno utvrđenim činjenicama, ili (iii) toliko nepravедna ili neopravdana da predstavlja zloupotrebu diskrecionog prava panela niže instance. Panel Apelacionog suda takođe će razmatrati da li je panel niže instance uvažio sporedne ili nevažne razloge ili nije dovoljno, ili uopšte, uvažio relevantne razloge prilikom donošenja svoje odluke.²⁵

15. Osnovna greška koja se provlači kroz celu osporavanu odluku je nedostatak adekvatnog obrazloženja. Apelaciono veće je ranije već „izričito pozvalo sudiju za prethodni postupak da u buduće odluke o preispitivanju pritvora uključi detaljnije obrazloženje”.²⁶ Uprkos tome, u osporavanoj odluci se ne navode ni detaljni niti bilo kakvi razlozi za ključne konstatacije.²⁷ Na primer, konstatacija da „sudija za prethodni postupak nije uveren da se opasnost od ometanja postupka može efikasno umanjiti samo oslanjanjem na zaštitne mere”²⁸ nije propraćena nikakvim obrazloženjem kojim bi se objasnilo zašto opsežne zaštitne mere ne mogu efikasno da umanje navodni rizik. Slično tome, ključni zaključak u pogledu zabrane porodičnih poseta g. Krasnićiju, koji glasi da je ta zabrana bila „srazmern[a] legitimnom cilju”²⁹ ne temelji se na analizi ili nekom pravnom izvoru, već je samo potkrepljen uzgrednom fusnotom u kojoj se upućuje na „član 8 Evropske konvencije o ljudskim pravima”.³⁰ Kao što je objašnjeno dole, taj stalni propust da se da obrazloženje čini osporavanu odluku nevažjećom.

IV. PRVI ŽALBENI OSNOV

U osporavanoj odluci su načinjene greška u primeni prava i činjenična greška kada je utvrđeno da i pored opsežnih zaštitnih mera još uvek postoji konkretno obrazloženje zasnovano na dokazima koje potkrepljuje zaključak da postoji dovoljno realna opasnost da će g. Krasnićići ometati postupak pred Specijalizovanim većima

²⁵ *Ibid.*, stav 14.

²⁶ Prva odluka po žalbi, stav 32.

²⁷ V. stavove 20, 24-27, 29, 31, 41-42, 45, 50, 52, 54 dole.

²⁸ Osporavana odluka, stav 39.

²⁹ *Ibid.*, stav 60.

³⁰ *Ibid.*, fusnota 97.

16. Polazna tačka svakog preispitivanja pritvora je pretpostavka nevinosti. Pritvor pre suđenja se ne može olako produžavati, a tužilaštvo snosi teret dokazivanja da je on neophodan.³¹ Pritvor pre suđenja predstavlja izuzetak, a ne pravilo.³² Osim toga, kad je reč o članu 41(6)(b), pitanje je da li je tužilaštvo iznelo konkretno obrazloženje zasnovano na dokazima koji potkrepljuju uverenje da postoji dovoljno realna mogućnost da relevantni rizik još uvek postoji.³³ U komentaru Zakonika o krivičnom postupku Kosova takođe je naglašeno da moraju postojati konkretni dokazi da bi se opravdala tvrdnja da postoji rizik iz odgovarajuće odredbe.³⁴

17. [BRISANO]: [BRISANO];³⁵ [BRISANO];³⁶ [BRISANO];³⁷ [BRISANO].³⁸
[BRISANO].

18. [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO] [BRISANO],³⁹ [BRISANO].⁴⁰ [BRISANO] [BRISANO].⁴¹ [BRISANO].⁴² [BRISANO], [BRISANO]. [BRISANO], [BRISANO]; [BRISANO]; [BRISANO]. [BRISANO], [BRISANO].

³¹ Prva odluka po žalbi, stav 23.

³² KSC-BC-2020-06, IA004/F00005, sudija Kai Ambos, *Zasebno saglasno mišljenje sudije Kai Ambosa* (u daljem tekstu: „zasebno mišljenje sudije Ambosa“), 30. april 2021, poverljivo, stav 4.

³³ Prva odluka po žalbi, stav 28.

³⁴ Sahiti, E., Murati, R., i Elshani, X., Komentar Zakonika o krivičnom postupku Kosova, Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, decembar 2014, dostupno na http://jus.igjk.rks-gov.net/486/1/Komentari_Kodi%20i%20Procedures%20Penal.pdf (pristupljeno 5. jula 2021), str. 491: „Posebne okolnosti koje ukazuju da postoji rizik od uticaja moraju biti konkretne. Na primer, dokazan pokušaj da se uspostavi kontakt sa nekim od svedoka, oštećenih, ili saučesnika, bilo neposredno ili posredno, preko drugih lica, i to i pre nego što je navedeno lice ispitano i posle toga; njihovo zastrašivanje; pokušaj potkupljivanja svedoka; priprema alibija; angažovanje lažnih svedoka, itd.“

³⁵ [BRISANO].

³⁶ [BRISANO].

³⁷ [BRISANO].

³⁸ [BRISANO].

³⁹ [BRISANO]. V. takođe [BRISANO].

⁴⁰ [BRISANO].

⁴¹ [BRISANO].

⁴² [BRISANO]. [BRISANO].

19. [BRISANO], [BRISANO].⁴³
20. [BRISANO]. [BRISANO], [BRISANO], [BRISANO], [BRISANO]
[BRISANO]. [BRISANO], [BRISANO].
21. [BRISANO]; [BRISANO]. [BRISANO].⁴⁴ [BRISANO]. [BRISANO].
[BRISANO] [BRISANO].
22. [BRISANO]. [BRISANO], [BRISANO], [BRISANO], [BRISANO].
[BRISANO]. [BRISANO].⁴⁵
23. [BRISANO] „[BRISANO]“⁴⁶ [BRISANO]. [BRISANO] [BRISANO].
[BRISANO] [BRISANO] [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO].
24. [BRISANO], [BRISANO], [BRISANO].⁴⁷ [BRISANO], [BRISANO]:
- a) [BRISANO] [BRISANO];⁴⁸
- b) [BRISANO];⁴⁹ i
- c) [BRISANO], [BRISANO].⁵⁰
25. [BRISANO], [BRISANO]⁵¹ [BRISANO]. [BRISANO]? [BRISANO], [BRISANO].

⁴³ [BRISANO].

⁴⁴ [BRISANO].

⁴⁵ [BRISANO], v. takođe [BRISANO], [BRISANO].

⁴⁶ [BRISANO].

⁴⁷ [BRISANO].

⁴⁸ [BRISANO].

⁴⁹ [BRISANO].

⁵⁰ [BRISANO].

⁵¹ [BRISANO].

26. Zaključak da g. Krasnići „ima uticaj koji mu omogućava da [...] obezbedi podršku pristalica“ je zasnovan na očigledno netačno utvrđenom činjeničnom stanju i nije opravdan.⁵² Imajući u vidu kritike koje je Apelaciono veće izreklo povodom ranijeg pominjanja nekakve neodređene mreže pristalica,⁵³ sudija za prethodni postupak u osporavanoj odluci umesto mreže pristalica pominje oslanjanje na podršku pristalica. Ali ta promena forme ne ispravlja suštinu. Više nema dokaza da je g. Krasnići pokušao da zadobije podršku pristalica. Osporavana odluka ne uspeva da identifikuje te navodne „pristalice“, niti njihove „mogućnosti“ ili „sredstva“.⁵⁴ Ti zaključci zasnovani su na nagađanju, a ne na konkretnom rezonovanju utemeljenom na dokazima.

27. U osporavanoj odluci takođe nije obrazložen zaključak da je „za svedoke, odnosno članove njihovih porodica opasnost od zastrašivanja ili uticanja [...] neminovno velika, a sudija za prethodni postupak nije uveren da se opasnost od ometanja postupka može efikasno umanjiti samo oslanjanjem na zaštitne mere“.⁵⁵ Taj zaključak je donet bez analize zaštitnih mera i njihovog uticaja na relevantne rizike, bez objašnjenja zašto su one nedovoljne za umanjenje rizika, i bez ocene Krasnićijeve individualne situacije, nasuprot postojanju opšteg rizika.⁵⁶ On sadrži ozbiljne greške.⁵⁷

28. Prvo, načelo tereta dokazivanja je u osporavanoj odluci preokrenuto. Nije g. Krasnići dužan da dokaže da zaštitne mere efikasno umanjuju opasnost od ometanja

⁵² *Ibid.*, stav 38.

⁵³ Prva odluka po žalbi, stav 55.

⁵⁴ *Ibid.*

⁵⁵ Osporavana odluka, stav 39.

⁵⁶ MKSJ, *Tužilac protiv Haradinaja i drugih*, IT-04-84-PT, pretresno veće II, *Decision on Ramush Haradinaj's Motion for Provisional Release* (u daljem tekstu: odluka iz Haradinaja), 6. jun 2005, stavovi 46-48.

⁵⁷ Apelaciono veće se nije detaljnije bavilo tim pitanjem u ovom predmetu: KSC-BC-2020-06, IA001/F00005, veće Apelacionog suda, *Odluka po žalbi Kadrija Veseljija na odluku o privremenom puštanju na slobodu* (u daljem tekstu: odluka po Veseljijevoj žalbi), 30. april 2021, javno, stav 51.

postupka, već je tužilaštvo dužno da dokaže da je još uvek neophodno da g. Krasnići ostane u pritvoru, uprkos primeni zaštitnih mera.⁵⁸

29. Drugo, u osporavanoj odluci se ne objašnjava zašto zaštitne mere ne umanjuju efikasno opasnost od ometanja postupka. Broj svedoka kojima su odobrene zaštitne mere u ovom predmetu, kao i obim tih mera, opsežni su bez presedana. [BRISANO], [BRISANO].⁵⁹ [BRISANO], [BRISANO].⁶⁰ [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO] [BRISANO].⁶¹ [BRISANO] – [BRISANO] – [BRISANO].⁶² Teško je zamisliti da je ikada bio odobren neki opsežniji niz zaštitnih mera.

30. Primena tako obuhvatnih mera [BRISANO]. Nema dokaza da g. Krasnići ima mogućnost da zaobiđe te mere.⁶³ Osim toga [BRISANO].

31. Osporavana odluka se ne bavi ovim pitanjima. U njoj se ne objašnjava zašto još uvek postoji dovoljna opasnost da će g. Krasnići uticati na svedoke,⁶⁴ koja opravdava produženje njegovog pritvora, bez obzira na broj svedoka kojima su odobrene zaštitne mere i na opseg tih mera. U svakom slučaju, pomenute zaštitne mere značajno umanjuju opasnost od uticanja na svedoke (inače bi tako opsežno zadiranje u pravo na pravično suđenje bilo neopravdano).

32. Odbrana stoga poziva Apelaciono veće da preinači osporavanu odluku i da konstatuje da u njoj nema konkretnog obrazloženja zasnovanog na dokazima koje bi

⁵⁸ V. Prvu odluka po žalbi, stav 23.

⁵⁹ Izjašnjenje, stav 26.

⁶⁰ [BRISANO], [BRISANO].

⁶¹ V. npr. [BRISANO].

⁶² [BRISANO].

⁶³ Izjašnjenje, stav 26.

⁶⁴ Postojanje neminovno velikog rizika nije samo po sebi dovoljno; taj rizik mora poticati od g. Krasnića: odluka iz Haradinaja, stavovi 46-48; MKSJ, *Tužilac protiv Prlića i drugih*, IT-04-74-PT, Pretresno veće, *Nalog o privremenom puštanju na slobodu Jadranka Prlića* (u daljem tekstu: nalog iz Prlića), 30. jul 2004, stav 28.

opravdavalo zaključak da još uvek postoji opasnost da će g. Krasnići uticati na svedoke.

V. DRUGI ŽALBENI OSNOV

U osporavanoj odluci su načinjene greške u primeni prava i utvrđivanju činjeničnog stanja kada je zaključeno da još uvek postoji opasnost da će g. Krasnići izvršiti krivična dela slična osnovnim delima za koja se tereti

33. U osporavanoj odluci zaključeno je da još uvek postoji opasnost „da će g. Krasnići, pod bilo kojim vidom odgovornosti, učiniti krivična dela slična osnovnim delima za koja se tereti, protiv lica koja se smatraju protivnicima OVK, uključujući svedoke”.⁶⁵ Taj zaključak predstavlja pravnu i činjeničnu grešku.

34. Za potrebe člana 41(6)(b)(iii), nije dovoljno da moguća buduća krivična dela budu tek „slična osnovnim delima za koja se tereti”. Član 41(6)(b)(iii) je nedvosmislen. U njemu su definisane tri situacije u kojima se može odbiti privremeno puštanje na slobodu: kada postoji opasnost da će optuženo lice „ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili počiniti krivično delo koje je zapretilo da će počiniti”. Tumačenje po kome odredba da će optuženi „ponoviti krivično delo” znači da će on „pod bilo kojim vidom odgovornosti, učiniti krivična dela slična osnovnim delima za koja se tereti”⁶⁶ podriva navedenu jasnu formulaciju i nije opravdano:-

- 1) Autori Zakona su odabrali reči „ponoviti krivično delo” (engl. “the criminal offence”) umesto širih alternativa kao što su „ponoviti [neko] krivično delo” (engl. “a criminal offence”) ili „učiniti slično krivično delo”. Izbor određenog člana u engleskom jeziku sužava „krivično delo” (engl. “the

⁶⁵ Osporavana odluka, stav 44.

⁶⁶ Osporavana odluka, stav 44.

criminal offence”) na upravo ono krivično delo ili dela za koja se tereti u optužnici; time se traži da buduće krivično delo bude istovetno onom za koje se tereti;

- 2) Uslov konkretnosti koji se odnosi na vrstu budućeg krivičnog dela iz člana 41(6)(b)(iii) nije jedinstven ili neuobičajen. Član 58(1)(b)(iii) Rimskog statuta propisuje da je jedan od osnova koji opravdavaju hapšenje, odnosno pritvor, „sprečavanje lica da dovrši pokušano krivično delo ili drugo srodno krivično delo iz nadležnosti Suda koje proističe iz istih okolnosti” (podvlačenje dodato). Referenca na „to krivično delo” u članu 58(1)(b)(iii) je očigledno ograničena na krivično delo za koje se tereti – što je istovetno formulaciji iz Zakona koja glasi „ponoviti krivično delo”. Iako su znali da Rimski statut izričito dopušta pritvor radi sprečavanja lica da u budućnosti izvrši „slično krivično delo”, pisci Zakona su ipak odabrali da iz svoje formulacije izostave reči „ili drugo slično krivično delo”, što znači da su svesno usvojili užu definiciju budućih krivičnih dela, koja isključuje oslanjanje na „slična krivična dela”;

- 3) Osim toga, član 41(6)(b)(iii) treba usko tumačiti.⁶⁷

35. Žalbeno veće bi trebalo da zaključi da se član 41(6)(b)(iii) primenjuje samo onda kada postoje jasni osnovi da se veruje da postoji opasnost da će g. Krasnići ponoviti krivično delo, dovršiti pokušano krivično delo ili počinuti krivično delo koje je zapretio da će počinuti. Zaključak iz osporavane odluke da će „g. Krasnići, pod bilo kojim

⁶⁷ KSC-CC-PR-2017-01, F00004, Specijalizovano veće Ustavnog suda, Odluka o oceni ustavnosti Pravilnika o postupku i dokazima usvojenog na plenarnoj sednici 17. marta 2017. i upućenog Specijalizovanom veću Ustavnog suda u skladu sa članom 19(5) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu, 26. april 2017, javno, stav 111.

vidom odgovornosti, učiniti krivična dela slična osnovnim delima za koja se tereti" je pogrešan, zato što ne zadovoljava taj kriterijum.

36. Ako se na činjenice primeni ispravni kriterijum ispitivanja, uslovi iz člana 41(6)(b)(iii) su zadovoljeni samo ukoliko postoji opasnost da će g. Krasnići ponoviti krivična dela za koja se tereti u optužnici, a to su zločini protiv čovečnosti, odnosno progon, zatvaranje, mučenje, ubistvo ili prisilni nestanak lica, ili ratni zločini, odnosno proizvoljno hapšenje, surovo postupanje, mučenje ili ubistvo. Očigledno je da takva opasnost ne postoji. Nema oružanog sukoba koji je u toku, niti raširenog i sistematskog napada na civilno stanovništvo. Ovo tumačenje ne bi neutralisalo član 41(6)(b)(iii), pošto nadležnost Specijalizovanih veća nije ograničena na međunarodne zločine, već obuhvata i krivična dela navedena u članu 15(2) Zakona, u vezi sa kojima je ponavljanje istog krivičnog dela moguće.

37. U svakom slučaju, ako „ponoviti isto krivično delo“ znači „ponoviti osnovna krivična dela“, to bi još uvek zahtevalo zaključak da postoji opasnost da će g. Krasnići izvršiti teška i nasilna krivična dela kao što su ubistvo, mučenje, surovo postupanje ili zatvaranje. U osporavanoj odluci taj zaključak nije donet. Stoga ni Apelaciono veće ne bi trebalo da prihvati postojanje te opasnosti: težina tih krivičnih dela je u oštrom kontrastu u odnosu na nepostojanje dokaza da je g. Krasnići učinio bilo koje krivično delo u poslednjih 20 godina, ili da ima mogućnost da učini neko takvo krivično delo.

38. Osim toga, zaključak da postoji dovoljna opasnost da će g. Krasnići učiniti slična krivična dela je neopravdan. U osporavanoj odluci, taj zaključak se temelji na uticaju g. Krasnićija, na opštoj atmosferi zastrašivanja svedoka, [BRISANO] i na tome da on sada ima bolji uvid u teze tužilaštva.⁶⁸ Ti faktori su očigledno nedovoljni:

⁶⁸ Oспорavana odluka, stav 43.

- a) Uticajan položaj ne znači da će g. Krasnići upotrebiti uticaj protivno zakonu;⁶⁹
- b) Opšta atmosfera zastrašivanja svedoka ne dokazuje da postoji opasnost da će g. Krasnići uticati na svedoke;⁷⁰
- c) [BRISANO]. Kao što je gore navedeno,⁷¹ [BRISANO], [BRISANO], [BRISANO], [BRISANO];
- d) Najzad, u osporavanoj odluci se ne analiziraju praktične posledice boljeg uvida koji g. Krasnići ima u ovaj predmet. Primena zaštitnih mera [BRISANO] [BRISANO]. [BRISANO].

39. Ukoliko se na ove činjenice primeni ispravni kriterijum, uz uvažavanje pretpostavke nevinosti u vezi sa optužbama, kao i uvažavanje životnog doba g. Krasnićija i činjenice da je on u penziji, jasno je da je bilo sasvim neopravdano zaključiti da postoji bilo kakva opasnost da će on učiniti slična krivična dela, ili da je bilo koji navodni rizik dovoljno veliki da bi opravdao produženje pritvora.

VI. TREĆI ŽALBENI OSNOV

U osporavanoj odluci su načinjene uočljive greške kada je zaključeno da predloženi uslovi ne bi u dovoljnoj meri umanjili nijedan od rizika koji su tačno navedeni

⁶⁹ Prva odluka po žalbi, stav 57, fusnota 105; nalog iz Prlića, stavovi 27-28; MKSJ, *Tužilac protiv Prlića i drugih*, IT-04-74-PT, Pretresno veće I, *Nalog o privremenom puštanju na slobodu Valentina Čorića*, 30. jul 2004, stav 28; *Tužilac protiv Boškskog i Tarčulovskog*, IT-04-82-PT, Pretresno veće II, *Decision on Defence Motion of Ljube Boškosi for Provisional Release*, 18. jul 2005, stav 43.

⁷⁰ Odluka iz Haradinaja, stavovi 46-48.

⁷¹ V. stav 24 gore.

40. Sudija za prethodni postupak je bio dužan da „razmotri blaže mere” i da „ispita i oceni sve razumne uslove koji bi se mogli postaviti”.⁷²

41. U osporavanoj odluci nije dato adekvatno obrazloženje u pogledu uslova.⁷³ U njoj se podseća na ranije zaključke,⁷⁴ [BRISANO]⁷⁵ i konstatuje se da uslovi „ne bi sprečil[i] g. Krasnićija da koristi druge elektronske uređaje koji pripadaju drugim licima, uključujući, na primer, njegovu porodicu ili poznanike, ili da drugima daje instrukcije sa ciljem da se svedoci zastraše, odnosno da se na njih utiče”.⁷⁶

42. Upadljivo je da se osporavana odluka ne bavi nezgodnim izjašnjenjima odbrane, niti se u njoj objašnjava zašto su ona odbačena. Apelaciono veće neće morati da se previše udubljuje u dokaze da bi razumelo osporavanu odluku.⁷⁷ Odbrana je podnela [BRISANO] (1) [BRISANO]; (2) zakonskog osnova za nadzor na Kosovu; i (3) dokaza iz javnih izvora koji dokazuju da KP koristi ta ovlašćenja u praksi.⁷⁸ Kombinacija tih dokaza neosporno pokazuje da je KP sposobna da nadzire privatnu komunikaciju g. Krasnićija. [BRISANO].⁷⁹ [BRISANO], [BRISANO].

⁷² Sudija Ambos, zasebno mišljenje sudije Ambosa, stav 3; KSC-CC-PR-2020-09, F00006, Specijalizovano veće Ustavnog suda, *Odluka po zahtevu za ocenu ustavnosti izmena i dopuna Pravilnika o postupku i dokazima usvojenih na plenarnoj sednici 29. i 30. aprila 2020*, 26. maj 2020, javno, stav 70; KSC-BC-2020-06, IA003/F00005, veće Apelacionog suda, *Odluka po žalbi Redžepa Seljimija na odluku u vezi s privremenim puštanjem na slobodu*, 30. april 2021, poverljivo, stavovi 85-86; IA004/F00005, veće Apelacionog suda, *Odluka po žalbi Hašima Tačija na odluku u vezi s privremenim puštanjem na slobodu*, 30. april 2021, poverljivo, stav 83.

⁷³ V. Prvu odluku po žalbi, stav 78.

⁷⁴ Osporavana odluka, stav 50.

⁷⁵ *Ibid.*, stav 51.

⁷⁶ Osporavana odluka, stav 52.

⁷⁷ Sudija Ambos, zasebno mišljenje sudije Ambosa, stav 2.

⁷⁸ Izjašnjenje, stavovi 46-51; [BRISANO].

⁷⁹ Osporavana odluka, stav 51.

43. [BRISANO], [BRISANO]. [BRISANO],⁸⁰ [BRISANO].⁸¹ [BRISANO].⁸²
[BRISANO], [BRISANO].⁸³

44. Osim toga, razlog za odbacivanje predloženih uslova koji je naveden u osporavanoj odluci glasi da bi g. Krasnići mogao preneti informacije koristeći elektronski uređaj koji pripada nekom drugom licu, ili tako što bi slao informacije po nekom drugom licu. To predstavlja odstupanje od prethodnog obrazloženja, koje je bilo usredsređeno isključivo na sposobnost KP da sprovodi uslove i nadzire njihovo sprovođenje.⁸⁴ Ključno pitanje jeste da li su navedeni rizici neprihvatljivo veliki s obzirom na okolnosti u ovom predmetu. Svaku opasnost od uticanja na svedoke neizbežno ograničavaju primena zaštitnih mera i verovatnoća ponovnog hapšenja optuženih koji bi zloupotrebili uslove pod kojima su privremeno pušteni na slobodu.⁸⁵ Ta bi opasnost bila dodatno umanjena uslovima koji bi se mogli postaviti.

45. Svi rizici koje sudija za prethodni postupak navodi mogu se ograničiti u veoma značajnoj meri postavljanjem uslova koji uključuju: zabranu g. Krasnićiju da koristi elektronske uređaje koji pripadaju drugima; nadzor svih komunikacija koje obavljaju članovi porodice g. Krasnićija ili koje polaze sa njegove kućne adrese; sprečavanje g. Krasnićija da napušta svoju kuću; ograničavanje kruga lica kojima je dozvoljeno da posećuju njegovu kuću i nadziranje svih poseta njegovoj kući. G. Krasnići se obavezao da će se pridržavati svih uslova koji budu postavljeni.⁸⁶ U osporavanoj odluci, sudija za prethodni postupak je pogrešio jer nije razmotrio i ocenio na koje bi sve načine uslovi mogli umanjiti navedene rizike, niti je obrazložio zašto su predloženi uslovi nedovoljni da svedu rizike na prihvatljiv nivo.

⁸⁰ [BRISANO].

⁸¹ [BRISANO].

⁸² [BRISANO].

⁸³ V. [BRISANO].

⁸⁴ Prva odluka o privremenom puštanju na slobodu, stav 49.

⁸⁵ Sudija Ambos, zasebno mišljenje sudije Ambosa, stav 5(i).

⁸⁶ Izjašnjenje, stav 52.

46. Apelaciono veće treba da ispravi ove greške i da zaključi da su svi navedeni rizici već ograničeni primenom zaštitnih mera, te da ih je moguće u dovoljnoj meri umanjiti postavljanjem odgovarajućih uslova, što čini produženje pritvora nepotrebnim.

VII. ČETVRTI ŽALBENI OSNOV

U osporavanoj odluci su načinjene uočljive greške kada je zaključeno da je produženje pritvora srazmerno

47. Apelaciono veće je naglasilo važnost srazmernosti⁸⁷ i konstatovalo da prethodna odluka „nije valjana“ jer se u njoj ne razmatraju relevantna izjašnjenja.⁸⁸ Međutim, Apelaciono veće je zaključilo da je u datoj fazi postupka, s obzirom da je među stranama u postupku postojalo značajno neslaganje u pogledu mogućeg datuma početka suđenja, sudija za prethodni postupak imao pravo da ne uzme u obzir očekivano trajanje pritvora pre suđenja.⁸⁹

48. U osporavanoj odluci ti se zaključci deklarativno uvažavaju,⁹⁰ ali se zatim zaključuje da rasprava o očekivanom datumu početka suđenja „ostaje u domenu spekulacija“,⁹¹ a da je zadiranje u pravo g. Krasnićija na porodični život time što mu nisu dozvoljene porodične posete „imalo za legitimni cilj zaštitu njegovog zdravlja i zdravlja drugih, i da je, imajući naročito u vidu vanrednu epidemiološku situaciju u svetu, to zadiranje bilo srazmerno legitimnom cilju“.⁹² Oba ta zaključka su pogrešna.

⁸⁷ Prva odluka po žalbi, stav 69.

⁸⁸ *Ibid.*, stav 70.

⁸⁹ *Ibid.*, stav 71.

⁹⁰ Osporavana odluka, stav 58.

⁹¹ *Ibid.*, stav 59.

⁹² *Ibid.*, stav 60.

49. Mada je datum početka suđenja još uvek nepoznat, jasno je da je najraniji mogući datum, koji nije realan, sredina januara 2022. godine.⁹³ Tužilaštvo nije osporavalo tu procenu. Posledica odbijanja zahteva za privremeno puštanje na slobodu nije u domenu spekulacija: g. Krasnići će do početka suđenja provesti u pritvoru najmanje 14 meseci, a verovatno i više. To je dugotrajan pritvor za lice koje se smatra nevinim. U osporavanoj odluci je načinjena greška kada ta realnost nije uzeta u obzir.

50. Osim toga, način na koji je u osporavanoj odluci razmotreno zadiranje u prava iz člana 8 usled nemogućnosti porodičnih poseta sasvim je nezadovoljavajući. Prvo, u osporavanoj odluci je načinjena greška kada nemogućnost porodičnih poseta nije smatrana relevantnim faktorom u kontekstu srazmernosti daljeg pritvora. Materijalne i moralne posledice pritvora po g. Krasnićija predstavljale su relevantan argument koji je trebalo uzeti u obzir.⁹⁴ Posebna težina pritvora bez porodičnih poseta u trajanju od osam meseci predstavlja faktor koji je sudija za prethodni postupak trebalo da razmotri prilikom ocenjivanja srazmernosti pritvora u paragrafu 59 osporavane odluke, umesto da je navodi kao zasebno pitanje u paragrafu 60.

51. Drugo, u osporavanoj odluci je data sasvim neadekvatna analiza pitanja da li je zadiranje u jedno kvalifikovano pravo bilo neophodno i srazmerno. U vezi sa tim ključnim pitanjem, izneta je samo štura konstatacija da je, „imajući naročito u vidu vanrednu epidemiološku situaciju u svetu“, zabrana porodičnih poseta „bil[a] srazmern[a] legitimnom cilju“.⁹⁵ Time je izostavljena analiza: pravnih izvora koje navodi odbrana;⁹⁶ bilo kog pravnog izvora po pitanju značenja srazmernosti; izjašnjenja odbrane da je zabrana porodičnih poseta uvedena u Specijalizovanim

⁹³ Izjašnjenje, stavovi 35-39. V. takođe nedavni zahtev tužilaštva za produženje roka za dostavljanje obaveštenja prema pravilu 102(3): KSC-BC-2020-06, F00356, Specijalizovani tužilac, *Zahtev tužilaštva da se produži rok za dostavljanje obaveštenja prema pravilu 102(3)*, 18. jun 2021, javno, stavovi 1, 6.

⁹⁴ V. Izjašnjenje, stav 40; MKSJ, *Tužilac protiv Delalića i drugih*, IT-96-21-T, Pretresno veće, *Odluka po zahtjevu za privremeno puštanje optuženog Zejnula Delalića na slobodu*, 25. septembar 1996, stav 26.

⁹⁵ Osporavana odluka, stav 60.

⁹⁶ Izjašnjenje, stav 41.

većima obuhvatnija od zabrane uvedene kako u holandskim zatvorima, tako i u onima na Kosovu (ograničenje ne može biti neophodno ili srazmerno kada se u svim drugim holandskim zatvorima primenjuju blaža ograničenja);⁹⁷ i mogućnosti primene blažih ograničenja (na primer, nošenje maski ili držanje razdaljine).

52. Treće, konstatacije da su „g. Krasnićiju omogućeni drugi vidovi komunikacije sa porodicom“ i da će fizičke posete ponovo biti dozvoljene sredinom jula⁹⁸ ne uzimaju u obzir izjašnjenja od neposredne važnosti, [BRISANO].⁹⁹

53. Apelaciono veće treba da ispravi ove greške, konstatuje da je zabrana porodičnih poseta predstavljala nesrazmerno zadiranje u prava iz člana 8, i, uzimajući to u obzir zajedno sa verovatnim trajanjem pritvora pre suđenja, zaključi da je dalje produženje pritvora nesrazmerno.

⁹⁷ Izjašnjenje, stav 43.

⁹⁸ Oспорavana odluka, stav 60.

⁹⁹ Izjašnjenje, stav 44.

VIII. ZAKLJUČAK

54. Specijalizovana veća osnovana su u cilju zaštite osnovnih prava i obezbeđivanja pravičnog krivičnog postupka, uključujući regulisanje pritvora pre suđenja.¹⁰⁰ Produženi pritvor g. Krasnićija mora biti opravdan na osnovu sopstvenog merituma. Šturo obrazloženje dato u osporavanoj odluci nije dovoljno da opravda dalji pritvor sedamdesetogodišnjeg penzionera koji se smatra nevinim i koji je već proveo u pritvoru osam meseci bez porodičnih poseta. Ako je teoretska mogućnost da bi g. Krasnićići mogao na neki način da prenese informacije nekom drugom licu i pored strogih uslova koji bi mu bili postavljeni dovoljan razlog za odbijanje njegovog zahteva za privremeno puštanje na slobodu, onda je pritvor pre suđenja prestao da bude izuzetak i postao pravilo. G. Krasnićići treba da bude pušten na slobodu.

Broj reči: 4.414 reči

/potpis na originalu/

Venkatešvari Alagendra

Utorak, 5. oktobar 2021.

Kuala Lumpur, Malezija.

/potpis na originalu/

Ejdan Elis

Utorak, 5. oktobar 2021.

London, Ujedinjeno

kraljevstvo.

¹⁰⁰ Zakon, član 1(2).